

Sygn. akt V CSK 183/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa A. [...] Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.
przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 października 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 września 2013 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana P. sp. z o.o. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 18 września 2013 r. oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 4 lutego 2013 r. zasądzającego na rzecz powódki A. [...] spółki z o.o. kwotę 175.680 zł z ustawowymi odsetkami oraz koszty postępowania apelacyjnego.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację jej wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły.

Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli ten wymóg jest spełniony przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich. W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku wskazane przyczyny zachodzą. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny

zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwana oparła na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wskazując - w ramach pierwszej z nich - na potrzebę rozstrzygnięcia dwóch istotnych zagadnień prawnych. Pierwsze dotyczyło przesłanki utrudniania dostępu do rynku (art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k.) w zakresie stwierdzenia czy jest ona objęta domniemaniem prawnym, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na tę wątpliwość, czy domniemanie ma charakter wzruszalny. Drugie zagadnienie odnosiło się do tego, czy uznanie wynagrodzenia, które strony nazwały wynagrodzeniem z tytułu usług promocyjnych, za opłaty za przyjęcie towarów do sprzedaży wymaga odwołania się do konstrukcji pozorności czynności prawnych (art. 83 § 1 k.c.) czy też może nastąpić z jej pominięciem.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności, uzasadniających przyjęcie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Zagadnienia sformułowane przez skarżącą, chociaż przedstawione dość obszernie, nie spełniają tych wymagań, bowiem stanowią spekulacje teoretyczne, pozbawione związku z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w sprawie przez Sąd drugiej instancji bądź odnoszą się do kwestii nie budzących wątpliwości w judykaturze.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego sama kwalifikacja świadczenia umownego jako opłata za przyjęcie towarów do sprzedaży stanowi naruszenie zasad uczciwej konkurencji, a tym samym zawsze stanowi utrudnienie dostępu do rynku (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CSK 147/12, nie publ.). Relacja między wskazanymi przesłankami jest zatem relacją wynikania, nie zaś koniunkcji dwóch odrębnych przesłanek, co zdaje się postulować skarżąca. Katalog zachowań uwzględniony w art. 15 u.z.n.k. stanowi przykładowe wyliczenie typów naruszeń, z których każdy skutkuje utrudnieniem dostępu do rynku i nie wymaga odrębnego dowodzenia. Wskazuje się, że art. 15 ust. 1 u.z.n.k. został tak skonstruowany, że w przypadku czynów w nim wymienionych zachodzi domniemanie, że stanowią one utrudnienia w dostępie do rynku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r., I CSK 700/10, nie publ., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2002 r., I CKN 610/00, nie publ.). Kwestia kwalifikacji tego domniemania jako wzruszalnego nie może budzić żadnych wątpliwości. Ubocznie należy wskazać, że uregulowanie zaliczające pobieranie opłat za przyjęcie towarów do sprzedaży do czynów nieuczciwej konkurencji zostało uznane za zgodne z Konstytucją w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2014 r., SK 20/12 (OTK-A 2014, nr 9, poz. 102). Problematyka pozorności czynności prawnej pozostaje bez związku z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w sprawie.

Nie można również podzielić przyczyny kasacyjnej opartej na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK

44/11, nie publ.). Skarżący powinien zatem nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację co do oczywistości ich naruszenia. Wynikający z art. 398⁴ § 1 k.p.c. konstrukcyjny wymóg wyodrębnienia w skardze podstaw kasacyjnych, a z art. 398⁴ § 2 k.p.c. samodzielne autonomiczne wymaganie wskazania i umotywowania przyczyn kasacyjnych są tak odmienne, oparte na samodzielnych przesłankach i wprowadzone w innym celu, że wymagają wyraźnego oddzielenia i umotywowania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 13 lutego 2014 r., I CSK 285/13, nie publ.). Tym samym niedopuszczalne jest zarówno ich połączenie jak i zaniechanie sprecyzowania poprzez porzucenie na odwołaniu się do jednej z nich. Tymczasem w zakresie przyczyny z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. pozwany ograniczył się do wskazania, że skarga jest oczywiście uzasadniona „w zakresie podstawy obejmującej zarzuty naruszenia przepisów postępowania cywilnego określonej w punkcie I.1.a. oraz I.1.b.” przedstawionego pisma procesowego. Wadliwość ta skutkuje jej pominięciem.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

[aw]